

EEN GEMANIPULEERD DEBAT

GEZAMENLIJKE VERKLARING VAN 13 MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES OVER HET PUBLIEKE DEBAT 'ETEN EN GENEN'

Onze organisaties juichen een maatschappelijk debat over gentechnologie en voeding toe, als er sprake is van een open discussie. Maar dat is bij het 'publieke debat Eten en Genen' niet het geval. Genetisch gemanipuleerde gewassen staan al jaren op de velden, genetisch gemanipuleerd voedsel ligt al jaren in de winkels. Ook het standpunt van het kabinet is reeds bekend. In de Integrale Nota Biotechnologie, die vorig jaar verscheen, hebben de ministers aangegeven voorstander te zijn van de toepassing van gentechnologie bij onder meer de voedselproductie. Door minister Jorritsma is reeds 100 miljoen aan het bedrijfsleven ter beschikking gesteld voor de verdere ontwikkeling van 'moderne biotechnologie'. Als de politiek de mening van de Nederlandse bevolking serieus neemt, dan zij gewacht met het innemen van een standpunt tot na de conclusie van het debat.

In plaats daarvan serveert de Commissie Terlouw ons in opdracht van de regering zeven voorbeelden van genetische manipulatie in voedsel. Deze gentech-hapjes zijn ons in het verkeerde keelgat geschoten. De zeven gentech-producten hebben een hoog science-fiction gehalte. Zes van de zeven producten zijn gouden bergen die de gentech-industrie ons voorspiegelt. Het is nog maar zeer de vraag of ze zullen worden gerealiseerd. Toch worden de vermeende voordelen voor het milieu en de derde wereld van deze producten door de Commissie Terlouw al breed uitgemeten. Over de genetisch gemanipuleerde gewassen, die al vijf jaar in levensmiddelen worden verwerkt, rept de Commissie met geen woord. De soja en de maïs worden onder druk van verontruste consumenten uit steeds meer winkels geweerd. Bovendien weigert de Commissie om de alternatieven voor genetische manipulatie, zoals biologische en ander niet-gemanipuleerde gewassen een volwaardige plaats te geven in het debat. Dit terwijl deze alternatieven veel snellere en veiligere oplossingen voor maatschappelijke problemen bieden, zonder de risico's die de gentechnologie met zich meebrengt.

Er kleven zo veel bezwaren aan genetisch gemanipuleerde producten dat introductie in het milieu en in de voedselketen op dit moment onverantwoord is. Over de risico's van genetische manipulatie tast de wetenschap nog in het duister. Niemand kent de gevolgen voor natuur en milieu. Wel is al duidelijk dat deze onherroepelijk zijn.

Daarom zou het voorzorgsprincipe het uitgangspunt van overheidsbeleid moeten zijn. Dit principe is vastgelegd in internationale verdragen zoals het Biodiversiteitsverdrag. Bij inschattingen van gevolgen gaat het voorzorgsprincipe uit van de maximaal voorstelbare risico's. Voor genetische manipulatie betekent dit dat geen experimenten in de vrije natuur mogen plaatsvinden zolang nog zo veel wetenschappelijke onzekerheid bestaat. Een dergelijke beleid gebaseerd op het voorzorgsprincipe is ook nodig om de keuzevrijheid van boeren en consumenten te waarborgen. Genetisch gemanipuleerde zaden vermengen zich na introductie in het milieu met natuurlijke zaden, waardoor het garanderen van ongemanipuleerd zaaigoed en gentech-vrij voedsel steeds moeilijker en op de lange termijn zelfs helemaal onmogelijk kan worden.

In de discussie over genetische manipulatie wijst de industrie vaak op een noodzaak van gentechnologie om de ontwikkelingslanden van voldoende voedsel te voorzien. Een groot aantal organisaties van kleine boeren uit zuidelijke landen wijzen gentech-landbouw echter af, omdat zij vrezen overvleugeld te worden door de chemische industrie die achter de gentechnologie schuilgaat. Wij betreuren het dat hier vandaag geen vertegenwoordigers van deze boerenorganisaties aanwezig zijn. Het debat wordt nu over hen en niet met hen gevoerd.

Tegen het genetisch veranderen van dieren ten behoeve van de voedselproductie bestaan grote ethische bezwaren. Dieren worden binnen de gentechnologie beschouwd als productiemiddelen in plaats van als wezens met een eigen waarde. Dieren kunnen binnen die visie naar gelang de behoefte van de mens genetisch worden versleuteld.

Wij roepen het Kabinet en de Tweede Kamer op om een onmiddellijke stop te zetten op de introducties van genetisch gemanipuleerde organismen in het milieu en in de voedselketen zolang de discussie over genetische manipulatie nog volop woedt. Ook vragen wij van de politiek om nieuwe investeringen in de gentechnologie in de ijskast te zetten, totdat meer bekend is over de gevolgen en gevaren. Want zolang de politiek doorgaat met het bevorderen van gentechnologie, heeft het "Publieke Debat Eten en Genen" wel erg veel weg van een gemanipuleerd debat.